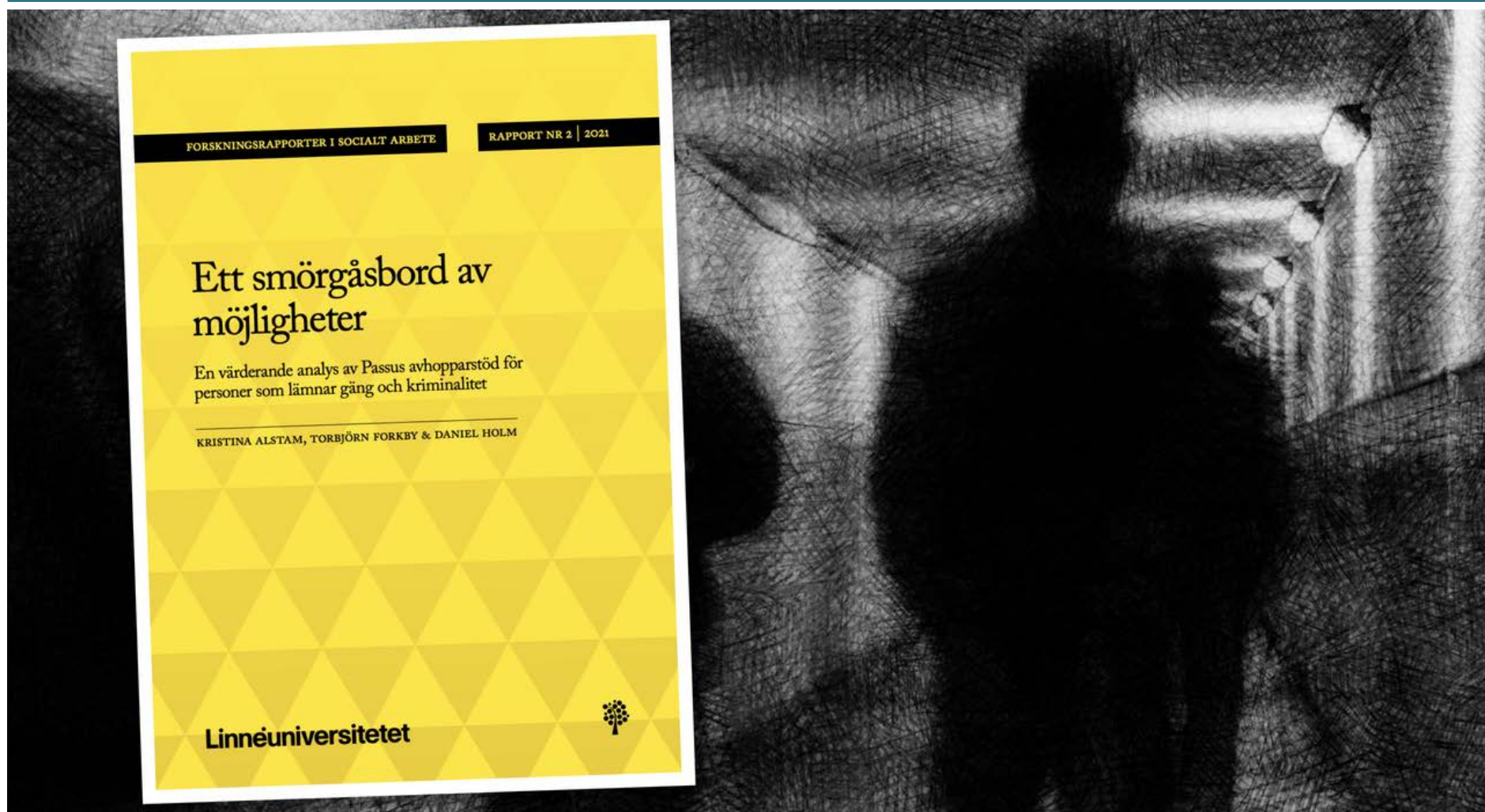

NYHETER

FRY

FRYSHUSETS HEMLIGHETER · DEL 5

Forskare kritiska till hur Fryshuset använt studier

■ Fryshusets avhopparverksamheter fungerar utmärkt, visar forskarnas utvärderingar. Men efter Sydsvenskans granskning backar Linnéuniversitetet och Lunds universitet tar avstånd.

– Det blir en felaktig bild, säger en forskare.

Passus fungerar ”slående positivt”. Den slutsatsen landade Torbjörn Forkby, professor i socialt arbete vid Linnéuniversitetet, i efter att ha utvärderat Fryshusets avhopparverksamhet för gängkriminella 2021. Han är en auktoritet på området och hans slutsatser väger tungt. Utvärderingen nämns flera gånger i regeringens utredning om ett nationellt avhopparprogram.

Inför utvärderingen skrev han till etikprövningsnämnden:

”Samtliga deltagare/klienter som har genomgått eller nu genomgår Passus behandlingsmodell kommer att tillfrågas om medverkan”.

Så blev det inte. Sydsvenskans granskning visar att det var Fryshuset som valde vilka klienter och anställda som kunde

intervjuas. Och de lämnade aldrig över namnen på klienter och personal i Fryshusets region syd där flera var missnöjda.

Torbjörn Forkby säger idag att han inte ens fick veta att Passus fanns i södra Sverige. Det förklarar varför det i studien inte nämns ett ord om att den bara är gjord i Stockholm.

– Vi håller såklart med om att det hade varit bra med en tydligare redovisning i vår rapport, säger han.

Eftersom den färdiga rapporten ger sken av att ha utvärderat hela Passus programmet har han nu meddelat Fryshuset att de inte kan använda den som belägg för att avhopparverksamheten som helhet fungerar.

– Det skulle ge en bild som inte är verifierad. Och då blir den inte korrekt heller.

– Om socialtjänsterna får bilden att så som det fungerar i Stockholm så fungerar det också i Malmö – så blir det en felaktig bild. Det skulle ju inte vara bra.

Rapporten har redan använts i Fryshusets marknadsföring av Passus-programmet. Så sent som i torsdags lade de ut en text om avhopparverksamheten och hänvisade till rapporten och vad forskarna kommit fram till.

– Det är beklagligt, säger Torbjörn Forkby.

Fryshuset har också köpt en utvärdering av en storsatsning i Malmö för unga i riskzonen. Det så kallade DeD-projektet havererade redan efter ett år. Både verksamhetschefen och projektledaren slutade och det för projektet så viktiga utbildningsprogrammet fick bara sex deltagare de första två åren.

Socialantropologen Anna Hedlund, då verksam vid Lunds universitet, gjorde en utvärdering baserad på intervjuer och kom fram till att projektet var ”föredömligt”. Men som Sydsvenskan tidigare berättat visste hon inte om alla intervjuade varit med i just DeD-projektet.

Torbjörn Forkby, professor vid Linnéuniversitetet.

Sydsvenskan den 22, 24, 25 och 27 januari.

Projektet finansierades av en rad näringslivstoppar genom en insamling samordnad av Kronprinsessparets stiftelse. När de fick ta del av rapporten bar den Lunds universitets logga på framsidan. En kvalitetsstämpel som visar att universitetet står bakom utvärderingen.

Men det gör de inte, säger Lisa Edlund, prefekt vid sociologiska institutionen.

Forskaren gjorde arbetet som en bisyssla. Loggan borde därför inte funnits med, menar hon.

Vad tycker du om att rapporten med universitetets namn används i Fryshusets marknadsföring?

– Det är olyckligt, det kan jag verkligen tycka. För Lunds universitet är inte avsändaren.

Forskaren Anna Hedlund uppger till Sydsvenskan att hon känner sig lurad av Fryshuset:

– Jag känner mig förd bakom ljust eftersom jag inte fick all information om projektets bakgrund och mål, säger hon.

– Men utifrån den information som jag fick av Fryshuset så gjorde jag en intervjustudie utifrån ungas

perspektiv. Vilket enligt Fryshuset var syftet med mitt arbete.

Fryshusets vd Johan Oljeqvist vill kontrollera saken med Anna Hedlund innan han bemöter anklagelsen. Kort därpå skickar kommunikationsavdelningen ett mejl där de felaktigt påstår att vi ställt frågor om en helt annan verksamhet än den hon utvärderade: ”Så som uppdraget var utformat upplever inte Anna att hon är förd bakom ljust.”

Hur ser du på att Lunds universitet nu går ut och säger att de inte står bakom DeD-rapporten och ifrågasätter att ni använder deras logga?

– Det är ingenting jag känner till heller. Det får vi också kontrollera, säger Johan Oljeqvist.

– Vi har sagt att vi kommer att kommentera er granskning som helhet senare, så just nu har jag ingenting att säga.

TEXT: JESSICA ZIEGERER
jessica.ziegerer@sydsvenskan.se

TEXT: JENS MIKKELSEN
jens.mikkelsen@sydsvenskan.se

